

Maandelijkse update Aan de slag met het werkend stelsel Omgevingswet

Juli 2021

Vanaf nu informeren we u maandelijks over de stand van zaken van het werkend stelsel van de Omgevingswet. Met nog iets minder dan een jaar tot de inwerkingtredingsdatum van de wet, 1 juli 2022, hebben we samen nog veel werk te verzetten. Zo blijft het programma Aan de slag met de Omgevingswet ook in de zomermaanden vol op stoom om ervoor te zorgen dat bevoegd gezagen genoeg – minimaal zes maanden tijd – hebben om het DSO en alle werkprocessen daaromheen in te richten en te beproeven. Daarvoor wordt onder meer hard gewerkt aan het DSO-LV en de ondersteuning van softwareleveranciers. En ook bevoegd gezagen kunnen nu al de nodige stappen zetten richting een werkende keten. Bijvoorbeeld door aan te sluiten op het DSO en te oefenen in werkplaatsen.

Deze update geeft inzicht in deze onderwerpen. We nemen u elke maand mee in de ontwikkeling van het DSO, laten zien wat u de komende periode verder kunt verwachten – niet alleen rondom het DSO-LV, maar bijvoorbeeld ook over de werkplaatsen, tijdelijke alternatieve maatregelen en de nieuwe versie van de Route 2022 – en bieden handvatten en tools om de keten werkend te krijgen in uw eigen organisatie.

Afbouw DSO-LV

Om goed voorbereid te zijn op de Omgevingswet is het belangrijk dat u als bevoegd gezag minimaal zes maanden oefentijd heeft. Tijd om te oefenen met het DSO en om daarbij uw eigen processen in te regelen en te beproeven. Kortom: de keten werkend krijgen. Hiervoor is goede afstemming tussen de ontwikkelaars van het DSO-LV en de softwareleveranciers van bevoegd gezagen nodig. Met als doel dat bevoegd vanaf 1 oktober 2021 collectief kunnen oefenen met het DSO-LV.

Overzicht noodzakelijke digitale functionaliteiten bij inwerkingtreding

In de [minimale acties Omgevingswet voor gemeenten](#) is beschreven wat gemeenten moeten kunnen bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarbinnen kan de focus worden gelegd op de zaken die nodig zijn om het minimale niveau uit te voeren. Veel andere zaken, die in het hart van de ambitie van de Omgevingswet vormen, vallen hier niet onder. Een overzicht van deze minimale digitale functionaliteiten is bijgevoegd in bijlage 1.

Beschikbare landelijke voorzieningen in oktober 2021

De laatste minimale functionaliteiten van het DSO-LV die nodig zijn om te oefenen, worden aan het einde van het derde kwartaal van dit jaar in gebruik genomen. De functionaliteiten die noodzakelijk zijn voor inwerkingtreding hebben de hoogste prioriteit. We werken aan een voldoende robuuste en stabiele basis van het DSO-LV, waarmee we collectief kunnen oefenen. In bijlage 2 staat een overzicht van de functionaliteiten die het DSO-LV biedt in oktober en de niet-functionele eisen, waarvan robuustheid en stabiliteit de meeste aandacht krijgen.

Mogelijkheden oefenen oktober 2021

- Kunnen opstellen en wijzigen van een omgevingsplan met plansoftware, dit bekend maken en beschikbaar stellen.
- Kunnen aanleveren van aanvraagformulieren aan het DSO. In de vorm van toepasbare regels. Ook toepasbare regels voor vergunningchecks kunnen worden aangeboden en verwerkt.
- Kunnen doen van aanvragen en meldingen via het loket en deze ontvangen en behandelen als gemeente of behandeldienst.
- Kunnen samenwerken met andere organisaties, gebruikmakend van de samenwerkingsfunctionaliteit.

Het oefenen is ook bedoeld om beperkingen, fouten en problemen te vinden en op te lossen.

Beschikbare voorzieningen na oktober 2021

De bestuurlijke partners gaan samen bepalen welke voorzieningen worden ontwikkeld in de periode na oktober 2021 en vóór inwerkingtreding van de wet. Deze voorzieningen zullen door DSO-LV en de softwareleveranciers worden ontwikkeld. In bijlage 3 vindt u een overzicht van mogelijk aan te pakken beperkingen.

Raadpleegbaarheid DSO-viewer

De DSO-viewer is gericht op het tonen van regels voor een specifiek initiatief op een specifieke locatie. Dat is prettig voor initiatiefnemers. Belanghebbenden (rechtzoekenden), planopstellers, besluitvormers (onder andere raadsleden) en de rechterlijke macht moeten een regeling (en wijzigingsbesluit) ook als geheel kunnen bestuderen en doorgronden. Daarbij draait het niet om de vraag 'welke regel geldt hier?' maar om de vraag 'hoe verhouden de regels zich tot elkaar binnen de regeling en binnen dit gebied?'. Het programma Aan de slag met de Omgevingswet en het OGB hebben daarom opdracht gegeven om te komen tot een extra viewer. De eerste stap bestaat uit het maken van een prototype, in nauwe samenwerking met beoogde gebruikers van de schermen. Dit moet aan het einde van het derde kwartaal beschikbaar zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat er moet gebeuren om de viewer definitief te realiseren. Daarna kan de opdracht worden gegeven.

Aansluiten

Veel bevoegd gezagen hebben zich inmiddels voor een of meerdere koppelvlakken aangemeld of zijn aangesloten op het DSO-LV. Om echt goed van start te kunnen met de Omgevingswet is het van groot belang om in oktober volledig aangesloten te zijn. U heeft dan zes maanden oefentijd. Tijd die nodig is om uw processen in te regelen en te beproeven en de keten werkend te krijgen. Neem zo spoedig mogelijk contact op met uw softwareleverancier(s) als u zich voor een of meerdere koppelvlakken nog niet hebt aangemeld of nog niet bent aangesloten.

U sluit aan op de pre-productieomgeving van het DSO-LV. Daarna volgt nog een aansluiting op de productieomgeving. In de komende maandelijkse updates volgt hier meer informatie over.

Werkplaatsen en ketentesten

Nadat u bent aangesloten, kunt u met het DSO gaan oefenen en uw processen inrichten en beproeven. Hiervoor bieden het programma Aan de slag en de VNG ondersteuning:

- Interbestuurlijke werkplaatsen
 - Heeft u een interbestuurlijk vraagstuk waar u met uw ketenpartners ondersteuning kunt gebruiken? De [interbestuurlijke werkplaatsen](#) zijn een manier om in een paar sessies met inhoudelijke en technische begeleiding een concreet probleem in de implementatie te signaleren, op te lossen én ervan te leren.
- Gemeentelijke werkplaatsen
 - De [werkplaats DSO-keten](#) helpt u met het maken en publiceren van een omgevingsplan tot aan het ontvangen van een vergunningaanvraag op basis van regels uit uw plan.
 - Voor de planketen en de VTH-keten worden op dit moment aparte werkplaatsen ontwikkeld. Meer informatie over deze aanpakken volgt in een komende update.

Het is van belang om, voor zover u dat nog niet heeft gedaan, na te denken over de manier waarop u met het DSO gaat oefenen, beproeven en inrichten. Uw [regionale implementatiecoach Omgevingswet](#) kan u hierbij op weg helpen. Ook op het gebied van regionale ketentesten.

Tijdelijke alternatieve maatregelen (TAM's)

Er komen veel vragen binnen over de TAM's. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan het vormgeven van een aantal van de maatregelen. Deze maatregelen bieden bevoegd gezagen – naast de zogenoemde 'hoofdroute' – tijdelijk alternatieven als een van de interbestuurlijk afgesproken minimale criteria bij hen onverhoopt onder druk komt te staan. De TAM's vervangen niet de activiteiten die noodzakelijk zijn voor de implementatie van de Omgevingswet. Ze bieden in het uiterste geval wel een noodvoorziening waarmee bevoegd gezagen verder kunnen. Bijvoorbeeld bij het in procedure brengen van ruimtelijke planvorming of het kunnen ontvangen van aanvragen. Sommige maatregelen kunnen al worden gebruikt. Bijvoorbeeld door in de planvorming gebruik te maken van het overgangsrecht. Over andere maatregelen worden nog afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld over de mogelijkheid om, in het eerste jaar na de inwerkingtreding van de wet, planvorming bij urgente gebiedsontwikkeling te ondersteunen via de huidige IMRO-standaard. Afgesproken is dat de maatregelen uiterlijk zes maanden voordat de wet in werking treedt, zijn ingeregeld. Eind augustus en in de volgende update komt meer informatie over de TAM's.

Uitleg over alternatieven voor het publiceren en wijzigen van een Omgevingsplan via LVBB

- [Alternatieven voor omgevingsplan publiceren en wijzigen via LVBB - Informatiepunt Leefomgeving](#)

Overige aandachtspunten

Route 2022

Alle partijen die zijn betrokken bij de implementatie van de wet hebben samen een roadmap opgesteld: Route 2022. Daarin staan mijlpalen waarop een resultaat uiterlijk moet zijn bereikt of waarop een activiteit moet zijn gestart. Route 2022 wordt op dit moment aangepast aan de nieuwe datum van de inwerkingtreding (1 juli 2022) en is in de laatste week van juli 2021 online beschikbaar op de website van Aan de slag met de Omgevingswet.

Processen VTH inrichten en beproeven

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is alles erop gericht om het dienstverleningsniveau te handhaven, zodat processen rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving door blijven gaan. De VTH-processen aanpassen aan de Omgevingswet en het DSO is een grote opgave. In samenwerking met de regionale implementatiecoaches (RIO's) wordt per regio bekeken welke acties er nodig zijn om de processen goed op orde te krijgen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een aantal producten die door de VNG zijn ontwikkeld: [self-assessment](#) en de [netwerkaart](#). Daarbij wordt ook veel gebruikgemaakt van de 'werkende processen' van de VNG. Het doel is om aan het einde van dit jaar in de regio een integrale ketentest te doen. Bevoegd gezagen moeten daarvoor hun processen op orde hebben. Kunt u daar hulp bij gebruiken? Of wilt u (meer) betrokken worden bij de aanpak in uw regio? Neem dan contact op met uw [RIO](#).

Bruidschat in het DSO

In oktober 2021 komt de volgende versie van de gedigitaliseerde bruidsschat beschikbaar. Deze versie bevat correcties ten opzichte van de versie die afgelopen april beschikbaar kwam. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om aanpassingen van de toepasbare regels naar aanleiding van testbevindingen van de klankbordgroepen van de VNG en de Unie van Waterschappen. De versie bevat alle toepasbare regels die het Rijk bij de bruidsschat levert: vergunningchecks, formulieren en maatregelen op maat. Voor gemeenten zijn ook de [BBL-checks voor de ruimtelijke bouwactiviteiten opgenomen](#). Deze versie komt in ieder geval beschikbaar in de vorm van terugleverpakketten, die gemeenten en waterschappen kunnen inlezen in de eigen software. Of deze versie ook direct op de PRE wordt geladen, wordt momenteel onderzocht. Meer informatie over terugleverpakketten is opgenomen in de releasenotes bij de huidige versie van de bruidsschat. Deze zijn te vinden op de website van het [Informatiepunt Leefomgeving](#).

Vragen, opmerkingen of suggesties

Heeft u na het lezen van de maandelijkse update *Aan de slag met het werkend stelsel Omgevingswet* vragen, opmerkingen of suggesties voor onderwerpen die u graag aan bod ziet komen in een volgende update? Neem dan contact op met het [Informatiepunt Leefomgeving](#) of met uw [RIO](#). Gemeenten kunnen ook vragen stellen op het VNG-forum 'Omgevingswet'.

Bijlage 1: Digitale functionaliteiten bij minimale eisen

Globale noodzakelijke functionaliteiten per minimumeis	Betrokken systemen
Aanvragen, meldingen, vergunningen	
<i>x. Kunnen opstellen aanvragen en meldingen (initiatiefnemer)</i>	
Kunnen opstellen en indienen aanvragen en meldingen (loket)	DSO-LV
Elektronische formulieren zijn beschikbaar voor alle activiteiten (Rijksregels + omgevingsplan tijdelijk deel)	DSO-LV
<i>2. Kunnen ontvangen aanvragen en meldingen</i>	
Aansluiten BG'en op koppelvlak aanvragen/meldingen DSO-LV mogelijk (STAM)	DSO-LV, VTH-systemen
Kunnen routeren van aanvragen en meldingen naar juiste BG'en en behandeldiensten	DSO-LV, TR-systemen
<i>3. Proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht</i>	
Kunnen registreren van aanvragen/meldingen, bepalen en uitvoeren procedure, registreren voortgang, documenteren aangeleverde documenten, adviezen en besluit	VTH-systemen, zaaksystemen
Kunnen communiceren met de initiatiefnemer over volledigheid van de aanvraag, beslistermijnen, verloop procedure en besluit	VTH-systemen, berichtenbox particulieren, eigen comm.kanalen
Kunnen samenwerken met andere BG'n, uitvoeringsorganisaties en adviseurs in het behandelproces	DSO-LV, VTH-systemen
Kunnen publiceren van de aanvraag en van de kennisgeving van de buitenplanse afwijkvergunning	VTH-systemen, DSO-LV, DROP
<i>5. Kunnen aanleveren indieningsvereisten ('formulieren')</i>	
Kunnen opstellen en aanleveren van indieningsvereisten	TR-systemen
Aansluiten BG's op koppelvlak toepasbare regels mogelijk (STTR)	DSO-LV
Toezicht en handhaving	
<i>12. Toezicht en handhaving ingericht</i>	
Bekendgemaakte regels (incl. werkingsgebieden) zijn raadpleegbaar	LVBB/DSO-LV
Voorgenomen wijzigingen van regels (incl. werkingsgebieden) zijn raadpleegbaar (Ontwerpbesluit, Geconsolideerde regels, incl. werkingsgebied)	LVBB/DSO-LV
Aangevraagde vergunningen zijn raadpleegbaar	Conform huidige situatie

Globale noodzakelijke functionaliteiten per minimumeis	Betrokken systemen
Kennisgevingen raadpleegbaar	LVBB/DSO-LV
Verleende vergunningen zijn raadpleegbaar	Conform huidige situatie
Kunnen registreren TH-zaken en processen in de eigen systemen	VTH-systemen, zaaksystemen
Planvorming	
14. Kunnen wijzigen omgevingsplan	
Kunnen opstellen regels	plansystemen
Kunnen inlezen laatste vigerend plan/bruidsschat in plansoftware	plansystemen, DSO-LV
Aansluiten BG'en koppelvlak Officiële Publicaties mogelijk (STOP/TP)	LVBB/DSO-LV, plansystemen
STOP/TPOD Omgevingsplan geïmplementeerd	LVBB/DSO-LV
Voorgenomen wijzigingen (incl. werkings-gebieden) van regels bekendmaken.	LVBB
Bekendmaken wijzigingsbesluit	LVBB
Beschikbaar stellen nieuwe geconsolideerde versie regeling	LVBB/DSO-LV
Gebiedsgericht intrekken verordeningen	lokale regelgeving.overheid.nl

In deze tabel zijn de functionaliteiten globaal geduid. De details zijn terug te vinden in het [globaal programma van eisen](#) en requirements voor [gemeentelijke software voor de Omgevingswet](#).

Bijlage 2: Beschikbare landelijke voorzieningen in oktober 2021

De huidige, interbestuurlijk vastgestelde planning is erop gericht dat het DSO-LV in oktober onderstaande functionaliteiten oplevert. Belangrijk hierbij is dat softwareleveranciers deze functies ook kunnen ondersteunen. Momenteel zijn zij daar hard mee aan het werk. Vanuit het programma Aan de slag met de Omgevingswet en de koepels doen we er alles aan om hen hierbij zo goed mogelijk te ondersteunen.

Functionaliteiten in het oktober-niveau

De interbestuurlijk afgesproken functionaliteiten die onderdeel uitmaken van het *niveau dat in oktober beschikbaar is*, zijn globaal gezien de volgende:

- Kunnen ontvangen, verwerken en 'opslaan' van omgevingsdocumenten van de volgende typen: AMvB's, omgevingsverordening, waterschapsverordening, omgevingsplan, omgevingsvisie, natura2000, instructie, kennisgeving afwijkvergunning, voorbereidingsbesluit.
- Kunnen wijzigen van omgevingsdocumenten, dat wil zeggen:
 - Kunnen ontvangen van het wijzigingsbesluit en het publiceren daarvan op officiële bekendmakingen.nl, inclusief de bijbehorende toelichting. Hierin kan bij een regel het bijbehorende werkingsgebied worden getoond ('tekst->kaart')
 - Kunnen genereren van een geconsolideerde regeling, zowel voor lokaleregelgeving.overheid.nl als voor het DSO-LV
- Let op: wijzigen is vooralsnog beperkt tot de zogenoemde 'basismutaties', te weten 'wijzigen regeltekst', 'wijzigen artikelstructuur', 'wijzigen werkingsgebied', 'wijzigen annotaties' en ook intrekken/vervangen van de gehele regeling.
- Kunnen tonen van de geconsolideerde regeling op lokaleregelgeving.overheid.nl. Hierin kan bij een regel het bijbehorende werkingsgebied worden getoond ('tekst->kaart'). Ook kan de wetstechnische informatie hierbij worden getoond.
- Kunnen tonen van de geconsolideerde regeling in de viewer Regels en Kaart van het DSO-LV. Deze biedt de mogelijkheid om vanuit een gekozen locatie te zien welke regels uit welke regelingen daar gelden ('kaart->tekst') en om vanuit de regeltekst het werkingsgebieden te tonen ('tekst->kaart'). Daarbij kunnen regels worden gefilterd op basis van type regeling en op basis van 'annotaties' zoals thema, activiteit en type regel.
- Tonen van de bestaande ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, structuurvisies, e.d. in de DSO-viewer 'regels en kaart'.
- Kunnen publiceren en tonen van en *ontwerpbesluit*
 - Tonen van het ontwerpbesluit in de LVBB
 - Tonen van een 'proefversie' van de regeling ('hoe wordt de regeling indien dit ontwerp wordt aangenomen?') in het DSO-LV
- Downloaden van de laatste geconsolideerde regeling. NB: deze download is vooralsnog alleen handmatig aan te vragen; de geautomatiseerde service is voorzien voor Q4 2021 of Q1 2022.
- Kunnen tonen van de kennisgeving afwijkvergunning in het DSO-LV. (NB: in het proces is vooralsnog een handmatige stap nodig)
- Opstellen aanvragen/meldingen en deze indienen bij het bevoegd gezag. Dit is inclusief:
 - routing naar het juiste bevoegd gezag en/of behandeldienst

- kunnen instellen van bevoegd gezag en behandeldienst
- kunnen doorsturen naar een ander bevoegd gezag of behandeldienst
- Kunnen toevoegen van documenten bij een eerder ingediende aanvraag
- Tonen vergunningschecks inclusief het suggereren van 'gerelateerde werkzaamheden'.
- Tonen 'maatregelen op maat' (dit betreft de toelichting-in-gewone-taal op regels waaraan men zich moet houden bij uitvoering van bepaalde activiteiten, zoals nu beschikbaar gesteld via de Activiteiten Internet Module).
- Ontvangen, verwerken en beheren van de zogenaamde 'toepasbare regels' die nodig zijn voor a) de formulieren voor aanvragen/melden/informatieplichten¹, b) de vergunningchecks en c) maatregelen op maat.
- Instellen van de routing voor aanvragen en meldingen (naar juiste BG en/of behandeldienst;
- Mogelijk maken van het samenwerken met andere organisaties² bij het behandelen van aanvragen en meldingen. Dat wil zeggen aanmaken en delen van een 'werkmap', kunnen geven van toegang tot die werkmap, plaatsen van documenten daarin, verzenden van actieverzoeken en ontvangen van 'notificaties' (als is voldaan aan actieverzoeken)
- Attenderen van aangemelde 'abonnees' op kennisgevingen van (ontwerp)besluiten.
- Tonen van begrippen opgenomen in de catalogus.

In het niveau dat in oktober ter beschikking komt zitten functies zitten die verder strekken dan het minimale niveau. Deze functies maken wel deel uit van het GpvE. Er zijn ook enkele aspecten die noodzakelijk zijn voor het minimale niveau, maar die niet gerealiseerd kunnen worden voor oktober. Deze zijn toegelicht in bijlage 3.

Niet-functionele eisen in het niveau dat in oktober beschikbaar is

Naast het gereed zijn en werken van de minimale functionaliteiten in oktober 2021, moet het DSO-LV een voldoende **robuste en stabiele basis** bieden om collectief te kunnen oefenen.

Het verbeteren van robuustheid en stabiliteit van de voorziening is een proces dat stapsgewijs wordt opgepakt in samenwerking tussen DSO-LV en leveranciers. De eerste stappen hierin zijn het afgelopen jaar gezet. De komende kwartalen wordt dit geïntensiveerd. Daarbij is aandacht voor de performance van het loket en de laadprocessen, de belastbaarheid van het systeem (aantal parallele laadprocessen, de omvang van plannen, de omvang van geometrieën, het aantal gebruikers van het loket), het validatieproces van aangeleverde plannen en de terugkoppeling van technische fouten daarin. Ten slotte is er aandacht voor de beschikbaarheid van de oefenomgeving (de PRE-omgeving) en het terugdringen van storingen. Optimalisatie van robuustheid en performance zal gedurende de gehele oefenperiode, en ook na inwerkingtreding van de wet, worden voortgezet.

¹ De volledige lijst is opgenomen in art. 14.2 Omgevingsbesluit.

² Dit omvat zowel andere overheden als ook niet-overheidspartijen (zoals nutsbedrijven) die een adviesrol hebben in het behandelproces.

Bijlage 3: Beschikbare landelijke voorzieningen na oktober 2021

Als door het DSO-LV, en de softwareleveranciers, invulling is gegeven aan de functionaliteiten zoals opgenomen in bijlage 2, dan is collectief oefenen mogelijk. Het is mogelijk om plannen en verordeningen op te stellen en te wijzigen, om aanvragen te ontvangen en behandelen, om toepasbare regels voor aanvraagformulieren en vergunningchecks aan te bieden en samen te werken aan behandelen. Daarbij zijn er in oktober 2021 nog wel een enkele beperkingen. Een aantal functionaliteiten wordt na oktober gerealiseerd:

- De raadpleegbaarheid van documenten is in oktober in het DSO-LV nog niet op het gewenste niveau. Het te ontwikkelen prototype kan wel illustreren wat gaat komen en daarmee een basis vormen voor inzicht bij gemeenten. De realisatie van de gewenste functionaliteit is voorzien voor Q4-2021 / Q1-2022.
- Een aantal functies in het DSO is nog niet volledig geautomatiseerd. Dit betreft de downloadfunctie en de kennisgeving afwijkvergunning. In beide gevallen moet in eerste instantie een beheerder nog een handmatige stap uitvoeren. Dit betekent dat de intensiteit waarmee deze functies toegepast kunnen worden in Q4 2021 nog beperkt is.
- Tijdreizen (wat is geldig op <datum>, wat is in werking op <datum>) is nog niet volledig geïmplementeerd in het DSO-LV. De prognose is dat dit beschikbaar is in Q1 2022.
- De uitwisseling van een (concept)plan tussen Stedenbouwkundig bureau en Gemeente is nog niet mogelijk. Dit vraagt om een landelijke standaard en validatieservice en ook functies in de lokale plansystemen. Deze moeten nog ontwikkeld worden. De standaard wordt nu opgesteld, voor de validatieservices en functies in de lokale software wordt gestreefd naar beschikbaarheid in Q1 2022.
- Het functies voor het tonen van een (voorgenomen) planwijziging aan de raad (proces-functies en viewer) zijn in de meeste plansystemen nog slechts beperkt uitgewerkt; oefenen van dit proces is dus in eerste instantie beperkt mogelijk. Over de planning hiervan wordt nog gesproken met de planleveranciers.
- Kunnen ontvangen, verwerken en tonen van de reactieve interventie is nog niet mogelijk; voor het kerninstrument 'programma' is dit nog onzeker. De prognose is dat dit beschikbaar is in Q1 2022.
- Het in het DSO-LV beproeven van de werking van toepasbare regels die *in samenhang* met de TR van *andere* bevoegd gezagen gaan gelden in de *toekomst* is nog niet mogelijk.
- De functie om als gemeente de optie 'aanvragen van een omgevingsoverleg' uit te zetten voor sommige activiteiten is nog niet gereed. Het loket biedt in alle gevallen de mogelijkheid om een omgevingsoverleg aan te vragen. 'Onder water' is deze functie wel voorbereid. De afronding is voorzien in Q4 2021.
- De softwareleveranciers zijn naar verwachting vanaf oktober nog niet direct aangesloten zijn op de nieuwste versie van de services van de Samenwerkingsfunctionaliteit. Vooral nog werken zij dus met de vorige versies werken, waarin nog fouten en tekortkomingen zaten.

Bij dit alles moet opgemerkt worden dat het verbeteren van robuustheid, performance en beschikbaarheid van het DSO-LV *minstens* even belangrijk is als het realiseren van de nog ontbrekende functies. Daar wordt dan ook stevig op ingezet. Zo nodig worden verbeteringen doorgevoerd, zowel voor als na de inwerkingtreding van de wet. Ook het realiseren van de minimale functies in de lokale software is essentieel om te kunnen oefenen.

Voor de volledigheid moet ten slotte gemeld worden dat de verwerking van 'complexe mutaties', zoals samenloop van wijzigingen, wijzigingen met terugwerkende kracht etc., geen deel uitmaakt van het inwerkingtredingsniveau. Deze functies worden weliswaar ontworpen vóór inwerkingtreding, maar pas daarna gerealiseerd (waarbij ook in de lokale software wijzigingen moeten worden aangebracht).